

یکشنبه 5 خرداد ماه سال 1387 هجری شمسی؛ برابر با 19 جمادی الاول سال 1429 هجری قمری و 25 می سال 2008

518 سال پیش درچنین روزی - 19 جمادی الاول سال 911 هجری قمری: «ابولفضل عبد الرحمن سیوطی» مقلوب به «جلال الدین»، فقیه، محدث و لغت‌شناس برجسته در قاهره در گذشت. سیوطی پس از سالها مطالعه از دانش سرشاری برخوردار شد که او را بر معاصران خود مقدم و برتر نمود. او بواسطه مهارت و استادیش در ادبیات، تاریخ رجال و تراجم احوال دارای تألیفات جامعی است که بالغ بر 300 تا 500 اثر ذکر شده‌اند. تألیفات سیوطی بسیار متقن و جامعند و هر یک در اثبات دقت نظر و ذکاوت او برهانی قاطع بشمار می‌روند. اصول النحو؛ الجامع الکبیر؛ الجامع الصغیر؛ الدر المنثور؛ و جمع الجوامع از آثار بجای مانده سیوطی می‌باشند.

633 سال پیش درچنین روزی - 19 جمادی الاول سال 796 هجری قمری: «الغ بیگ» دانشمند و منجم ایرانی در شهر سلطانیه دیده به جهان گشود. او در دربار جدش امیر تیمور گورکانی بزرگ شد و از سال 812 هجری قمری به فرمانروایی ماوراء النهر منصوب شد. الغ بیگ برخلاف تیمور به کشور گشایی علاقه‌ای نداشت اما به سبب علاقه به علوم بویژه علم نجوم شهرت یافت. او در سال 824 هجری قمری در شهر سمرقند مدرسه‌ای بنا کرد که مهمترین موضوع تدریس در آن نجوم بود. مدرسه سمرقند در مقایسه با دیگر مدارس و مراکز علمی آن عصر از نظر علمی در سطحی بسیار بالا قرار داشت. دیگر اقدام مهم الغ بیگ تأسیس رصدخانه‌ای در سمرقند بود. از ابزارهای اصلی این بنا، «سُدس فخری» برای تعیین ثابت‌های اصلی نجوم بود. الغ بیگ با استفاده از این وسیله حرکات سالانه 5 سیاره زحل، مشتری، مریخ، زهره و عطارد را بیان کرد که با داده‌های امروزی فقط 2 تا 5 ثانیه اختلاف دارد. او نتایج فعالیت‌های علمیش را در کتابی بنام «زیج الغ بیگ یا زیج گورکانی» گردآوری کرد. این کتاب در اصل به زبان فارسی است و شامل یک بخش نظری و بخشی درباره جدول‌های محاسبه تقویم جدول‌های مثلثاتی و اوضاع ستارگان است.